

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵)، الق
آیلغو (۳۵۱) غروشدور .

ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷)، الق
آیلغی (۹) قرانقدر .

اداره خانه

باب عالی جاده سیده دائرة مخصوصه

اضطرابات

آبونه بدلی پشندر .

§

مملکه موافق آثار مع المحتومه قبول
اولفود . درج اندلغن یاریلر اداره
اولو نماز .

کتابخانه

۱۳۳۰

اضطرابات

رساله عزین آله دین کور قورالک شهر صله
شون یاریلر هر هانکی رخرن طرفه
اقتباس اولونه بیلیر .

§

مکتوبلرک، امضالرک واضح و اوقوناقلی
اولمسی و آبونه صره نومروسی محتوی
بولونمسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولامرک
آدرس لریشک فرانسه ده یارلمسی دجا
اولنور .

§

پاره کوئدرلدیکی، ان نه یه د تراولدیغک
واضعا بیلدیلمسی دجا اولنور .

عدد ۲۶۹

۶ ذی الحجه ۱۳۳۱

پنجشنبه

۲۴ تشرین اول ۱۳۲۹

جلد ۱۱

اجتماعیت

قادیانلره حریت مطلقه و یرمک ایسته یئرلرک لندن

وای او بیچاره لرک باشنه ا

دعوی وکیلی ابراهیم علی افندی حضرتلری بزه مقابله ده بولنیورلر. بز بو بابده مناقشه یه کیریشمزدن اول مقاله لرینی، ینه کندیلری طرفندن قوللانیلان الفاظی قوللانق شرطیله، تلخیص ایدرک محترم قارئلریمزه عرض ایتمک ایسته یورز.

بو یور یورلرک:

«قادیان انسانیتک نصف متممیدر؛ عائله لرک روحی، جمیتک اساسی قادیان اولدینی کبی عرفک ایلمک منشای ینه اودر. اسکی مصر لیلرده قادیان بوتون حقوقنه مالک ایدی. ارککنه یاردیم ایدر؛ کندی وظیفه سنی کورور؛ جمیتلرده صدره کچرک رقیق سسیله حضاری مهیوت براقیر؛ حزن نغمه لرله موسیقی به لطافت ویرردی. مصر قادیانلرینک بو کونکی حالی ایسه پک آجیق لیدر. زیرا کرک تربیه ایشلرنده، کرک مناسبات عائلیه یی ادامه خصوصنده ایی کوتودن آیره مایه جق قدر جاهلدر.

آرتیق بزم شوخالز میدانده ایکن بیلیم ناصیل اولیورده ایچمزدن بعضیی قیقوب دهها اعلان حرب ایدلزدن اول اورتله لی هزیمت قطعه ایله تهدیده قالیشیور؟

قادیانلریمز مجوز اوله رق یاشایورلر. زمانلرینک قسم اعظمی اولرنده کیری یورلر، دنیا نامه غایت محدود بر محیط کوره بیلیورلر.

قادیانلریمز علمی، فکری بوتون جمیتلردن محرومدلر. دینه دائره موضوع بحث ایدیلرک برشی بیلزلر.

قادیانلریمز پک زوالی برحاله در: آنجق بردرلو هوا تنفس ایدرلر، آنجق بردرلو منظره کورورلر.

قادیانلریمز بزه کوره اوشایسی قیلندندر؛ ارککلر بیچاره لره اک فنا معامله ده بولنیور. قادیانلریمز پک جیلزدر. زیرا بر یردن دیکر ره چقه مایور؛ صرف کنده سینه عائد ایشلرینی کورمک ایچون اولسون کزینک صورتیله، ریاضت بدنیله بولونه مایور. صاف هوا آله میور؛ کوزل منظره ل تماشا ایده میور. قادیانلریمز تهذیب اخلاقه مدار اوله جق خطابه ل دیکله مکدن؛ یاخود روحی تلذیز ایده جک موسیقی ایشیتمکدن؛ خلاصه بوتون بو حقوق طبیعه دن محروم یاشایور.

بز روحی، اخلاق تهذیب ایدلش حر قادیان ایسته یورز که اولادینی تربیه ایستینده جمیتک سویه سنی یوکسلتسین. ایسته ناسی قادیانلی اعلایه دعوت مقصدیله تأسس ایدن جمیت وظیفه اصلاحی بوسوا تئک تأثیریه درعهده ایتمشدر. حضرت محرز بر آره لق بزمله برلشهرک کنجکلرک تربیه سزلکندن شکایت ایتمکدن صوکره دیورکه:

«بز بویولسز قلره قارشى اعلان حرب ایتمکدن کری طور مایه جفز. آنجق بزم محاربه من جمیتک نصف متممی قربان ایتمک صورتیله اولمایه جق. بلکه بر طرفدن بو خصوصده شدید بر قانون وضع ایده جکز؛ دیکر طرفدن ده موجود اولانلرک تطبیقنی طلب ایله جکز.

ایشک بر آنده حصولی محال اوله جفندن بزه مقصده تدریج ایله، نبات ایله وارمق ایسته یورز. ای شیلرک کوتو طرفلری بولمق طبیعی اولدینی کبی فدا کار قلر اختیار یورده ضروریدر.

قادیانک دوشمنش اولدینی حاله برسبب وارسه اوده ارککلک کور قیصقا نجلیله، قاره جاهلکی برده بویوک مقیاسده کی خود کاملیدر.

بز قادیانلرک حریم بیتندن قیقوبده قوجه لرندن باشقه ارککلرله مجلس قورملرینی ایسته میورز. بز تاهل مسئله مشکله سنی حل ایتمک ایسته یورز. زیرا کنجکلرک قسم اعظمی اولمک ایسته میور؛ بر جوغی ده آوروپالی قادیانلر میل ایدنیور. مملکتک عقلایی بو مسئله یی نظر دقته آملایدر؛ آنجق حسیات ایله عنعناتی حال حاضری ابقایه وسیله اتخاذا یتمه ملیدرلر.

ایشته حضرت محرز خلاصه مقالی بودر که اوقویانلر موضوع بحثدن خارجه چیقلمش اولدینی کوره جکلردر. زیرا مستوریت، عدم مستوریت مسئله سیله قادیانک تربیه سنی تهذیب مسئله سی باشقه باشقه شیلردر. بز علوم و آداب اجتماعیه به موافق اولمق شرطیله قادیانه بوتون حقوق طبیعه سنک ویرلسنه هیچ بر زمان معارض دکلز. ذاتاً اولجه سویله مشدک که: شریعت اسلامیه مسلمان قادیانلرینه آوروپالی قادیانلرک مالک اولمادینی بر جوق حقوق بخش ایتمشدر؛ مع مافیله قادیانلردن بر قسمتنک بو حقوقدن محروم قالمیلرله مستوریت یاخود عدم مستوریت آره سنده اصلا مناسبت یوقدر. بومدع امرک دلیلی شودر که: حقوقلرندن اک زیاده محروم قالان، ارککلرک ظلمنه اک جوق معروض بولنان قادیانلریمز هپ مستور اولمایانلردر. آشای طبقه ده کیلرله فلاح قاریلری کبی بوتون زمانلرینی قوجه لرله برابر چالیشمقده کچرن قادیانلر بوزمره یه داخلدر.

اکر قادیانلرک حقوق طبیعه لرندن محرومیتلرینه سبب دینلیدیکی کبی مستوریت اولسه ایدی؛ فلاجلرله بدوی قادیانلری او حقوقدن اک زیاده مستفید اولان قادیانلردن اولمق ایجاب ایدردی.

هله آفریقا، اوسترالیا قادیانلری غیر مستور دکل ده عادتاً چیرچیلا. قدر؛ بونکله برابر اسارتک اودر که سینه اینشلردر که: ارکک نظرنده ذره قدر قیمتلی یوقدر. قاری اولدورمک قباحته بیلر دکلدر! مادام که حقیقت حال بومرکزده در، مسئله ملتک تعلیم و تربیه سیله هرایکی جنسک حقوقی علوم و آداب اجتماعیه دائره سنده تحدید ایتمکدن عبارت قالیور.

بویک آجیق بر حقیقت ایکن بر طاقم کنجلره جدا شاشیورز که اولی اولمادقلری، بناء علیه حقوق ووظائف زوجیه یی آنجق نظری برصو. رتده بیلدکلری حالده قالیقورلرده بوتون بوفنا قلرک علت اصلیه سی اودر، دیهرک مستوریتی قالدیرمق ایسته یورلر. بونکله برابر مستوریتک تعلمه، تهذبه مانع اولمادقدن باشقه، ارککله قادیانک، هرایکی طرف حقنده مضر اوله بیلرک، اختلاطانه میدان براقایه جنی ایچون بالعکس او مقصدی تسهیل ایده جکنی ده بیلیورلر.

حضرت محرز مسلمان قادیانی آجیقلی بر حالده کورویورلر. بیلملیدرلر که بو حال هم قادیانک هم ارککلک جهلندن ایلری کلیور، باشقه برشیدن دکل. جهلک چاره سی ایسه معلوم: مکتبلر آچلیر؛ تعلیم، تربیه اصوللری تسهیل ایدیلر. یوقسه، بونک دیکر بریولی اوله ماز. شاید مستوریت کرک اساس اولان تعلیم و تربیه یه؛ کرک اوکامتفرع بولنان حقوق ووظائف عائلیه یی اوکره نوب اوکار عایت یتیه مانعدر،

دیورلر ؛ حال بوکه ارککلرینک اوردن طویمازلنی سبیلله قادینلرک
اله کچر دکلی حریت واسعه یرلری کوکلی ایلکه دیور .

حضرت محرز قادینک اسارت حاضر سینه سبب ارککل کور
قیصقانجلیله کنیش مقیاسده کی خود کاملیدر ، دیور . آبنم افندی
قارده شم ! زده ارککل او کور قیصقانجلی ؟ زده اونک خود
کاملنی ؟

سن ده بزمه برابر بو ملکتده بولونمور میسین ؟ سن ده مصرلی ارککی
حیت رجولیه سندن تمامیه معرا کوستر جک قدر معیوب بر لاقیدی
ایچنده کور میور میسین ؟

هر مصرلی ارکک مصر قادینلرینک مسیولره ، تجارتکارلره
طالبوب چیقدیغنی کورور ؛ حال بوکه هیچ بر آوروپالی قادینی بو
وضعیتده کورمز . هر مصرلی ارکک مصر قادینلرینک عربلره بینوب
کلنک کچک ایشیده چکی قدر یوکسک سسله شرقی سویلدیکنه راست
کلر ؛ حال بوکه هیچ بر آوروپالی قادینک شو حالنه تصادف ایتمز .
قادینلریمز تیاترو لوجه لرند اویله قهقهه لر صالورینورلرکه نسوان
غرب هیچ بر زمان بو خصوصده اونلره مسابقه کیریشمیورلر !

مسیرلرده ال اله طوتوشوب حجابی ، ناموسی تیتزه جک حرکاتده
بولنان ؛ عربلردن اطرافه اللریله کوزلریله اشارتلا صاووران مصر
قادینلرینک حالی آوروپالی قادینلرده کوریه بیلورمی ؟

بک اعلا ! عجباً بوتون صایدقلمیز مصر ارککلنده کی کور غیرتک ،
مفرط خود کاملنک نتیجه سیمیدر ؟

قرق بر کره ماشاء الله بو غیرته ! طوغروسی بو قیصقانجلیق
دیدیکلر کی کور بر قیصقانجلیق اوله جق . زیرا آچیق کوزلی اولسه
ایدی اورته ده کی رذالتلری مطلقاً کوروردی !

آوروپالیر کرک غیرت رجولیه خصوصنده ، کرک ، شکه رعایت
صورتیه اولسون ، ناموس عائلی بی صیانت مسئله سنده بوکون مصرلیلرک
چوق فوقنده در .

یا حضرت محرز ! بزه لائق اولان ارککلریمز کور غیرتندن !
مفرط خود کاملنکدن ! شکایت ایده جکمز ؛ قادینلره حریت مطلقه
ویرمک ایسته یین محرز لیمزک سایه همتلرنده چوقدن رحمت حقه
واصل اولان او غیرت رجولیه نک ال بر لکیله مائنی طوتمقدر !
بن باشقه شیدن دکل ، بو یکی جمعیتکنار مملکتلرده قالان بقیه
غیرت و آداب ، هجوم ایتمسندن قورقویورم .

حضرت محرز بویور میورکه : بو یکی جمعیت تأهل مسئله مشکله سنی
حل ایتمک ایسته یور . کویا کنیدی مصرده دکلشده کنجلاک بوکون
ناموسی ، تربیه سی یرنده قادین آرمادقلمیزی ؛ بلکه ، نه ماهیتده اولورسه
اولسون ، زنکین قاری آلمق ایسته دکلمیزی بیلیمورمش .

بونکله برابر تأهل مسئله مشکله سی آوروپاده ده اولانجه شدتیه
حکم سورویور . دیمک که مستوریتک بو ایشده هیچ دخلی یوقش .

ظننده بولونیورلر سه دلیللری میدانه قویسونلر . اگر دلیللری ورسه .
بزه کلنجه بز دیرزکه : مستوریتک قالدیرماسی ارککله قادینک
اختلاطنه مؤدی اولور ؛ بوایه جماعت اسلامیه آره سنده کی نظامک
مدهش بر پریشانلیله نتیجه لیر . ده صوکره ، مسلمان قادینلری -
وظیفه لری صرف داخلی اولق اعتباریه - شریعت اسلامیه ایله عادات
وعننات شرقیه طرفندن کنیدیلمیزه بخش ایدلمش اولان ؛ حالبوکه
آوروپالی قادینلره هنوز ویرلمه یین حقوق عظیمه سنی تمامیه غائب ایدر .
آرتیق معیشتنی تأمین ایچون سعی و عمل میدانه آتیله رق فابریقه لرده ،
دستکارلرده ارککلره اوموز اوموزه چالیشمق مجبوریتنده قالیر . حتی
سفاهتنه ، ایچکیسینه پاره یتشدیرمک ایچون قوجه لری قاریلری بصورتله
دیدیمیه سوق ایدر . نهایت قادینلریمز بوتون اسارتلرک فوقنده بر
اسارت کرفتار اولور . ناصل که میلیونلرجه نسوان غرب بوکون اووضعیت
الیه ایچنه قیورانوب طورویور . زواللارک یوزلری فابریقه اوجاقلری
قارشیسنده قاورولیور ؛ بللری حیاتک شدائی آلتنده ده کنج ایکن
ایکی قات اولیورده بوتون بوفلا کتلا آوروپاده قادینه ایش بولمق ،
قادینی اسارتدن قورتارمق مسئله عظیمه سنی احداث ایدیور .

بن بواجالی نه زمان آرزو ایدیلر سه تفصیله حاضریم .
حضرت محرز بویور میورکه : مصر قادینلری اولرنده محجوز برحاله
باشارلر . محدود بر محیطدن باشقه منظره کورمز ؛ بوزولمش بر هوادن
باشقه سنی تنفس ایتمز ؛ کنیدیلمیزه عائد ایشلری کورمک ایچون بیله
کزینه رک ریاضت بدنیه ده بولونه مازلر الخ ...

شو سوزلری اوقویانلر طوغروسی حضرت محرز بزمه برابر
مصرده یاشامقده اولدیغنه شبهه ایدر سه حقلیدر . زیرا بک غرب
تناقضلردندرکه : بر طرفدن شهرلیلر قادینلرک آله بیلدیکنه سوسلنلرک
جاده لرده ، مسیره لرده ، تجارت محللرنده ارککلره اوموز اوموزه
کلسندن فریاد ایدوب طورورکن ؛ دیگر طرفدن قادینلره حریت ویرمک
داعیه سیله اورته یه آتیلان بر جمعیت قالقیورده قادینلرک اولرده قابالی
قالدیغندن ، نفسی یالکز عائله سینه حصر ایتمکدن شکایت ایدیور .
یا حضرت محرز ! عجباً مصرلی قادینک سوسلی ، آچیق صاچیق
بر حالده اثبات وجود ایتمدیکی بریر وارمیدر ! کور میور میسین که
تیاترولر ، مسیره لر ، سفاهت محللری قادینلره آغزینه قدر طولمشده
اونلرک ابتدالندن ، ارککلرک تسینندن الله شکایت ایدیور !

حضرت محرز ظن ایدرمی که چارشاف دینیلن بو ایجه جک اورتو
قادینلری صاف هوا آلمقدن منع ایده بیلسین ؟
بز بو اویغونسزلقلره قارشى شدتلی بر قانون ایله حرب ایده جکز ؛
یوقسه جماعت اسلامیه نک نصف متممی اولان قادینی قربان ایتمه جکز ...
بویور میورلر .

بک اعلا ! محرز « قربان ایتمک » تعبیریه قصد ایتمدیکی شی
عجباً نه در ؟

امان یارب ! قالقیورلرده قادینلر مصرده قربان ایدیلور ، هدر ایدیلور ،

أوت ، ایشك ایچنده دیگر بر طاقم اسباب وارکه نه زمان مباحثه
کیریشمک آرزو ایدیلیرسه تفصیلنه حاضرز .

الحاصل ، اگر قادینه حریت و یرمک ایستهین جمعیت ارکانک
مقصدی جدأ مملکت خدمت ایسه « مستورتی قالدیرمق » سوزینی
بالاتفاق آغزه آلماسینلر ؛ او ملعون سوزی که مصر ارککلرنده کی بقیه
حیثیت و وقاری بوسبوتون بیتیردی ده مصر قادیلرینک قسم اعظمه
رذالت یوللرینی آچدی . صوکره بوتون همتلرینی علوم و آداب صحیحه نک
لشمرینه حصر ایتسینلر ؛ برده عمللرینک مبرور . سعیلرینک مشکور
اولماسنی ایسته یورلرسه ، ایچلرینه مناسبات زوجیه متعلق احکامی حقیه
بیلن اولی بارقلی ارککلردن باشقه سنی قبول ایته سینلر . والله یدهم
الی سواء الصراط .

محمد فرید وجدی

ادبیات

صحائف تنقید

محمد عارف

صفحات — برنجی کتاب

مخانه

خروشان باد سفلیت دروندن ، کنارندن ،
کریزان روح علویت حریمندن ، جوارندن ؛
چیقار بیک ناله نومید خاک رعشه دارندن ،
ایتر بیک ظلمت مقبر فضای شب نثارندن ؛
کلیر فریادلر ابکم طوران هر سنک زارندن ؛
یقیلش خانانلر صانکه چیقمش ده مزارندن ،
دهان حسرت آچمش رخنه دار اولش جدارندن ؛
چوکر بردود ماتم تیرهین قندیل تارندن ؛
سونوب کیتمش اوجاقلر یوکسلیر کویا غبارندن ؛
کیرن برکره نادمدر حیات مستعارندن ،
چیقان آواره در آرتق جهانک کاروبارندن .

دوکولش آبرولر باده پسمانده حالنده . .
امل برمنکسر پمانه در صف نعالنده ؛
بوغولش روح انسانی شرابک موج آلنده .
نمایان ملغنت ساقینسک چرکین جاننده ؛
نه ماضی وار ، نه آتی باق شو عیاشک خیالنده . .
طوتوب برزهر آتشناک دست بی مجالنده ،
زوال عمری بکر هم شبابک تا کالنده ؛
مهرات انطباع ایتمش جین افعالنده . .
درین برالتوانک سینة زرد ملالنده
اودر انجق هویدا سرنوشت بی مألنده ؛
مؤبد برده نسیان نظره سنکین لالنده .

..

جانم صیقلدی دون ایشام ، سوقاق سوقاق کزدم ؛
صوکنده بریره صابدم که اوکجه بیلیمزدم .
پیتنجه برصیره او ، صوکره برده ویرانه ،
دیکیلدی قارشیمه برخان قیلقلی میخانه ؛
باصیق طاوانلی ، قراکلق ، سفیل بردکان . .
ایچنده برماصه ، یاخود جوار تابوتلقدن
آتیلمه چوق اولو کورمش آحیقلی برتنشیر ؛
یاننده خورده سی چیقمش براسکی پوسکی سدیدر .
سقط ، باجاقسز اون اون بش حصیری اسکمله ،
قیریق دوکوک شیشه لر ، برده چیتقو تپسیله
بش اون قدح ، ایکی اوچ دستی . . صوکره تزکاهلق
ایدن یان اوستنه دوریله کیرلی بر صندیق .
سونوک سونوک یانیور رافده ایسلی برلامبا . .
اوکنده برکومه : فس ، تاکیه ، خرقة ، صالطه ، عبا
قیملدا نوب طورییورکن سفیل بر صحبت
بوایسلی ظلمته ویرمکده بوسبوتون وحشت ؛
— قوزوم دیمتری ، بواقشام براز زیاده جه ویر . .
— زیاده ، اسکلادق اما یا ایچدیگک شیشه لر ؟
— چیزسک . .

— اویله می ؟ لکن سیلنیمور چتله !
باقک تاوان تبشیردن کورونمز اولدی . . .
— هله !

— بزم پشین پاره من . . آلمادکی دون غروشی ؟
— آیول ، توکنندی مزه ک . . باری قوی براز تورشو .
ارآندی کندینی اوسته ک . . دیننجه دینلنسن . . .
— حسن به ! سن ده نصل نازلی نازلی سویلر سین ؟
نه در اوتورکو . . آمان باشقه یوقی ؟ هاه شویله !
— عمر ، نه نازلانیورسک ؟ برازده سن سویله .
— نوازل اولشم احمد ، براق سسم یوق هیچ . .
— سسکی یوق ؟ آچیلیر شیمدی : برامام صویی ایچ !
— یارین نه ایشده سک عثمان ؟
— نه ایشده می . . بوراده !
— دیمتری چورباچی ، تولدور ! نه طورمشک اوراده ؟
— اوکیم کلن ؟
— بابا عارف .
— صقاللی ، کل باقهلم . .

یاناش .

— سلام علیکم .

— اوطور براز چاقهلم . . .
— دیمتری می ، پاره سز کلدی صانه ، ایشته پاره !
— ای اسکلادق آقوزوم . . .
— صاربه یولداشم چیغاره . . .
— آمان بزم بابا عارف صوسز موسز ایچیور !
— اونک بی دالغه سی اولق کرک : تونل کچیور .
— موروق ، قاجینچی قدح ؟ شیمدیجک صیزارسک ها !
— صیزارسه میس کی یر ، یا تمامش آدام دکل آ .

..

یاواش یاواش قفالر ، کله لر قیزیشمشدی ،
آغیز ، بورون ، هله سسلر بوتون قاریشمشدی .
دیکلدی آغزیننه ، باقدم ، آچیق طوران قاپنک
فزانده بر آدم ، یاننده برده قادین .